

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aurum Sapientvm, Sive Ars, Sine Scelere, & cum virtute,
ditescendi**

Masen, Jacob

Coloniae Ubiorum, 1661

Caput XII. An, & qua ratione, negotiationibus res suas augere viri
Ecclesiastici possint.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55377)

suam vocationem obsecutus fuerit, non dubia fide affirmo, nihil illi facile à munifica Dei manu defuturum. His præcipuè dictum est. *Quærite primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adjicientur vobis.* a Nulla novimus experientia comper- tum esse, Deum illis defuisse, qui ei se, reli- ctâ temporalium rerum curâ, addixerunt, Et certè si ulla in re Deus fidem præstet (quam nunquam fallere, certum est) hanc sibi peculiariter religione obstrictis, servare æ- quum est. Quod tam liberaliter exequitur, ut his etiam, qui religionem sibi promissam violant, manum sæpe non subtrahat, ne Ec- clesie sponsæ suæ defuisse existimetur.

Porro hanc instructionem non Clericis tantum, sed Laicis quoque exhibui; ut hi norint, quo consilio propositoque ad castra Dei transcendendum sit; nec ita opibus Eccle- siasticis inhiant; ut existiment, has sibi citra oneris officiique executionem deberi.

a *Luc. 12. v.*

C A P U T XII.

An, & qua ratione, negotiationibus res suas augere viri Ecclesiastici possint.

IN homine Ecclesie Dei consecrato, nihil magis ab instituto alienum reperiri pote- rit.

rit, quàm negotiandi studium, quo opibus augendis, lucrique indecori curis invigilat. Neque enim satis fidere Deo existimandus est, qui ab illo ad suam industriam vertitur: nisi talis hæc sit, quæ magis otii excludendi gratia, quàm negotiorum causa adhibeatur; & necessitatis lex aliqua, exemplumque probatorum in Ecclesia virorum suadeat. Moderatus enim labor, qui pietatis nil derogat officiis, subvenitque aut propriæ, aut alienæ necessitati, non modò non reprehendi, verùm laudari etiam mereretur. Cum Apostolus Paulus, ne amicos nimium gravaret hospites, suarum quandoque labore manuum victum compararet, ideòque in pari necessitate par consilium iure sit amplectendum.

Ceterum Lex generalis ab Apostolo ad Timotheum perscripta est. a *Nemo militans Deo, implicat se negotiis secularibus.* Hac lege ad Deum transitur, ut abeamus à seculo, qui utrobique vult subsistere, divisus est, nec mundo sat idoneus, nec Deo. Quare Concilium Chalcedonense olim huic malo occurrendum censuit, dum cap. 5. ita loquitur. *Pervenit ad sanctam synodum, quia de his, qui in Clero connumerantur, quidam pro-*

praeceptis lucris gratiam, alienarum possessionum conductiones, & causas seculares suscipiunt, & à sacris quidem officiis se per desidiam separant, ad domos autem secularium concurrunt; & substantiarum eorum gubernationes amicitia causa suscipiunt. Decrevit ergo S. Synodus, nullum Clericum deinceps aut Monachum, conducere possessiones, aut misceri secularibus procurationibus: nisi forte qui legibus ad minorum aetatem tutelam, sive curationes inexcusabiles attrahitur: aut cui civitati ipsius Episcopus Ecclesiasticarum rerum commiserit gubernacula, & orphanorum aut viduarum, qua indefensa sunt, & earum personarum, qua maxime Ecclesiastico indigent adminiculo, propter timorem Dei. Si quis vero transgressus fuerit haec praeccepta, Ecclesiastica correctioni subiaceat. Quod decretum in Concilio quoque Lateranensi sub Innoc. III. c. 16. habetur.

Neque incongruè illam Jeremiae b lamentationem Gregorius Papa his negotiatoribus accommodat: *Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum.* Ita enim in suo Pastoralis dissertit, c *Aurum obscuratur, cum terrenis actibus*

b Thren. 3. c Past. l. 2. c. 7.

bus sanctitatis vita polluitur : color optimus commutatur, cum eorum, qui degere religiosè credebantur, aestimatio antea facta minuitur, Sanctuarii quoque lapides in plateas disperguntur, cum causarum secularium lata itinera expetunt hi, qui ad ornamentum Ecclesie internis mysteriis, quasi in secretis sanctuarii, vacare debuerunt. Quod si adeò tristis illa fuit sanctæ vrbis templique devastatio, ut Christus illam in spiritu contemplatus amarè fleverit : qualis existimas hominis animæque Deo dicatæ profanatio in oculis ipsius futura est ? Talis utique qualem ille non lacrymis solum, verùm & fuso sanguine dolere visus est.

Cum tamen quandoque necessitas admoveat manum operi & negotiationi cogat, iuverit paucis cognoscere, quid quantumque hic juxta S. Canones usumque receptum Clericis liceat.

Negotiatio quamvis ex sua natura damnanda non sit, quia tamen humanæ cupiditati plerumque alimentum subijcit, animūque sibi intentum minus ad coelestia liberè conitari patitur, multorum fraudibus, mendaciis atque iniquitate infamatur ; hinc quantum licet, animus Ecclesiasticorum ab illa est sevocandus ; laborandumque ut hic

Deo & spiritualibus studiis integrè impendatur.

I. Igitur necessitas illos ab hac lege eximit. Nam ut habet Glossa in caput *Dilecti*. De Decimis verbo *Conduxistis*. Si Monasterio propria prædia ad alendos fratres non sufficiant, fas erit conducere aliena, atque inde perceptos fructus, vel absumere, vel etiam vendere. Quare hoc in casu, etiam à tributo, ex eiusmodi lucris, aut fructibus seculari Principi præstandis, Clerici ac Religiosi jure eximentur. Vide Molin. tom. 1. tr. 2. disp. 242. Quod si tamen, per societatem cum Laicis contractam, in negotiatione eis legibus versari possint; ut Clerici pecuniam suppeditent, illi laborem præstent, lucrum verò utrimque partiantur, multò illud consultius futurum est, & si ad necessitatem levandam sufficiat, amplectendum. Ubi verò necessitas defuerit, hoc quoque negotiandi studium (licet minus noxium sit) declinandum.

2. Licet extra casum necessitatis quoque bona sibi ex propriis possessionibus obvenientia vendere, ideoque & pecora in suis nutrita prædiis, fructibusque agrorum educata; vina copiosius ex suis collecta vineis, cum utilitate traducere: modò tabernas in
pro-

propriis domibus, aut Monasteriis non erigant. Cum tabernariam exercere Ecclesiasticis probrosum sit. Sua etiam locare aliis prædia, aut jumenta non erit inconcessum; licet iccirco hæc emere, ut aliis cum lucro elocentur, vetitum sit; quia hoc est, ex propriè instituta negotiatione lucrum captare: illud verò à se possessionis jure adita, in suam & Ecclesiæ utilitatem optima ratione convertere, quòd Deus & natura cui-libet indulget.

Quòd sitamen ad honestum laborem suscipiendum, quædam certis artibus opificiisque exercendis materia coëmatur, quam deinde elaboratam vendant, nihil ab Apostolorum consuetudine inter quos D. Paulum scenofactoriam exercuisse constat, & ac veterum Monachorum retia corbesque à se textos vendentium usu, alienum facere videbuntur. Ut habetur ex D. Hierony. Epistola ad Rusticum, & cap. I. d. 91. & ex Pelagio Papa c. Clericus, ibidem. Quæ sitamen citra necessitatem, vel alendi se; vel etiam occupandi, quæstus tantum gratiâ fierent, veniam excusationemque non mererentur. Cum Apostolus clericos detestetur, multò

P s

magis

magis religiosos, turpe lucrum sectantes &
His ille Hesiodi versus latinè redditus in-
culcari poterit:

*Ne malè lucreris: mala lucra equalia dam-
nis.*

Et Plauto etiam homine Comico, qui ri-
dendo sæpe verum dicit.

*Est ubi profectò damnum prestat facere,
quàm lucrum.*

*Odi ego aurum, multa multis sepe suasit
perperam.* In Capt.

Nihil, ut hanc dissertationem universè con-
cludam, magis indignum homine divinis
obsequiis consecrato videtur, quàm ut lucra
ille negotiando sectetur, seque curis offi-
ciiisque secularium immisceat, qui iccirco à
mundo abiit, ut his solutus, Deo serviret.
Certè talis ipsa sua perversitate fatetur pro-
palam, non tam ad Deum, quàm lautiorem
vitæ conditionem sese à mundo conver-
sum; reliquisse aliqua, ut plura possideret,
quærere in choro, quæ in foro desperasset.
Rursum profitetur talis, se providentiæ di-
vinæ non satis fidere, quæ Dei regnum quæ-
rentibus, omnia adjicere decrevit.

Nisi enim existimaret hanc promissio-
nem fallere nonnunquam posse; inutilis la-
bor

bor futurus esset, citra quem, hæc sibi longè certius obventura esse cognosceret.

Possent hic ad aliam quoque Ecclesiasticorum hominum aberrationem aliquantò prolixius evagari, quæ ex eadem cupiditatis labe vitium trahit: qui ad vitam hanc transeunt, ut ab humilioribus minusque opulentis beneficiis sensim ad locupletiora transportentur, vel suâ industriâ, vel aliorum gratiâ provecti: Hi certè ex illis non sunt, qui regnum Dei consecantur, adeoque semper miseri, inopes, atque infelices, sive speratis excidant, sive aliquando potiuntur: nam vix eorum quisquam est, qui acquisitis vel satiari possit, vel ex voto frui, Deo tam indomitam cupiditatem in Ecclesia sua nunquam diu, ac impunè, sustinente. Ego hic paucis cum D. Bernardo præposteros illos opum dignitarumque sectatores affabor. *Age ergo, inquit, quoniam iudicium grave his qui præsumunt fiet, & potentes potenter tormenta patientur: ascendant superbia tua semper, sequere Regem tuum, omne sublime videant oculi tui, festina multiplicare prebendas, inde ad Archidiaconatus evola, deinceps aspira ad Episcopatus, ne ibi quidem requiem habiturus, quoniam sic itur ad astra. Quò*

P 6

progre

In declam. super Ecce nos, &c.

progredieris miser? an, ut ab altiori gradu casus sit graviori neque enim sic paulatim decides, sed tanquam fulgur in impetu vehementi, quasi alter satanas subito deicietur. Non est hæc via ad veram felicitatem, mi Clerice, nisi citra cupiditatem, solo divini honoris zelo, & amore salutis proximorum hanc teneas. Qui Episcopatum desiderat, ait Paulus, bonum opus desiderat; sed addit. Oportet Episcopum irreprehensibilem esse. b Hoc Timotheo inculcat Apostolus, hoc etiam Tito. Oportet Episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem, non superbum, non iracundum, non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum; sed hospitalem, benignum, sobrium, iustum, sanctum, continentem, & amplectentem eum, qui secundum doctrinam est fidelem sermonem; ut sit potens exhortari in doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere. Si tales operarii fuerint in vinea Domini, honore ac mercede sua digni erunt, opibusque, non ad usum solum proprium, verum & pauperum copiose abundabunt, ut tot exemplis in Ecclesia compertum est, & miraculi instar sit, probum fidelemque illius ministrum eguisse. *Quæstus magnus est pietas cum sufficientia.*

CAPUT

b I. Tim. 3. v. 19.